

**Lomsdal-Visten
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Trofors jernbanestasjon
8680 Trofors

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 +4775547819
sfnopost@statsforvalteren.no
www.fylkesmannen.no/nordland

Øyvind Kanstad Hanssen

Saksbehandler Bjørnar Aarstrand

Vår ref. 2021/6559

Deres ref.

Dato 13.10.2021

Dispensasjon fra verneforskrift Lomsdal - Visten nasjonalpark og Strauman landskapsvernområde. Helikoptertransport i forbindelse med rømt oppdrettslaks i Lakselvvassdraget og Lomsdalen. Skandinavisk naturovervåkning AS.

Her er svar på deres søknad om helikoptertransport i forbindelse med rømt oppdrettslaks i Lakselvvassdraget og Lomsdalen. Søknaden er innvilget med villkår:

Skandinavisk naturovervåkning AS, ved Øyvind Kanstad Hansen, gis dispensasjon fra verneforskriftene for Lomsdal-Visten nasjonalpark og Strauman landskapsvernområde til nødvendig landing med helikopter for transport av personell og utstyr i samband med uttak av rømt oppdrettslaks i Lakselvvassdraget og Lomsdalselva. Landingene foregår etter vedlagte kart til søknaden og i utredningen.

Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 og med følgende villkår:

- Dispensasjonen gjelder for perioden 14. oktober - 1. november 2021.*
- Dersom det er rein i området må det vises særlig hensyn. Reinen må gis mulighet til å forflytte seg rolig før helikopteret går ned.*
- FØR flyging SKAL det gis beskjed til lokal SNO, Carl Norberg på telefon 906 45 339 og Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt (Torstein Appfjell, distriktsleder telefon 905 07 332). SMS er tilstrekkelig.*

Denne avgjørelsen sendes også med kopi til respektive kommuner, Vevelstad og Brønnøy som tar stilling til behandling i forhold til motorferdselloven. Søker må selv avklare landing med grunneiere.

Med hilsen

Bjørnar Aarstrand
Nasjonalparkforvalter

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Klage på vedtaket:

Vedtaket fra nasjonalparkstyret kan påklages innen 3 uker. Klagen sendes til Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre med beskrivelse hva klagen gjelder.

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
VEVELSTAD KOMMUNE	Forvikveien 118	8976	VEVELSTAD
BRØNNØY KOMMUNE	Rådhuset	8905	BRØNNØYSUND
Statens Naturoppsyn Trofors	Trofors jernbanestasjon	8680	TROFORS
JILLEN-NJAARKE	c/o leder Torstein Appfjell	8684	TROFORS
REINBEITEDISTRIKT	Haustrisvegen 98		

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/6559-3

Saksbehandler: Bjørnar Aarstrand

Dato: 11.10.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre		

Dispensasjon fra verneforskrift Lomsdal - Visten nasjonalpark og Strauman landskapsvernområde. Helikoptertransport i forbindelse med rømt oppdrettslaks i Lakselvassdraget og Lomsdalen. Skandinavisk naturovervåkning AS.

Forvalters tilrådning

Skandinavisk naturovervåkning AS, ved Øyvind Kanstad Hansen, gis dispensasjon fra verneforskriftene for Lomsdal-Visten nasjonalpark og Strauman landskapsvernområde til nødvendig landing med helikopter for transport av personell og utstyr i samband med uttak av rømt oppdrettslaks i Lakselvassdraget og Lomsdalselva. Landingene foregår etter vedlagte kart til søknaden og i utredningen.

Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 og med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for perioden 14. oktober - 1. november 2021.
- Dersom det er rein i området må det vises særlig hensyn. Reinen må gis mulighet til å forflytte seg rolig før helikopteret går ned.
- FØR flyging SKAL det gis beskjed til lokal SNO, Carl Norberg på telefon 906 45 339 og Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt (Torstein Appfjell, distriktsleder telefon 905 07 332). SMS er tilstrekkelig.

Denne avgjørelsen sendes også med kopi til respektive kommuner, Vevelstad og Brønnøy som tar stilling til behandling i forhold til motorferdselloven. Søker må selv avklare landing med grunneiere.

Saksprotokoll i Arbeidsutvalg Lomsdal-Visten - 12.10.2021

Arbeidsutvalgets vedtak – enstemmig:

Skandinavisk naturovervåkning AS, ved Øyvind Kanstad Hansen, gis dispensasjon fra verneforskriftene for Lomsdal-Visten nasjonalpark og Strauman landskapsvernområde til nødvendig landing med helikopter for transport av personell og utstyr i samband med uttak av rømt oppdrettslaks i Lakselvvassdraget og Lomsdalselva. Landingene foregår etter vedlagte kart til søknaden og i utredningen.

Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 og med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for perioden 14. oktober - 1. november 2021.
- Dersom det er rein i området må det vises særlig hensyn. Reinen må gis mulighet til å forflytte seg rolig før helikopteret går ned.
- FØR flyging SKAL det gis beskjed til lokal SNO, Carl Norberg på telefon 906 45 339 og Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt (Torstein Appfjell, distriktsleder telefon 905 07 332). SMS er tilstrekkelig.

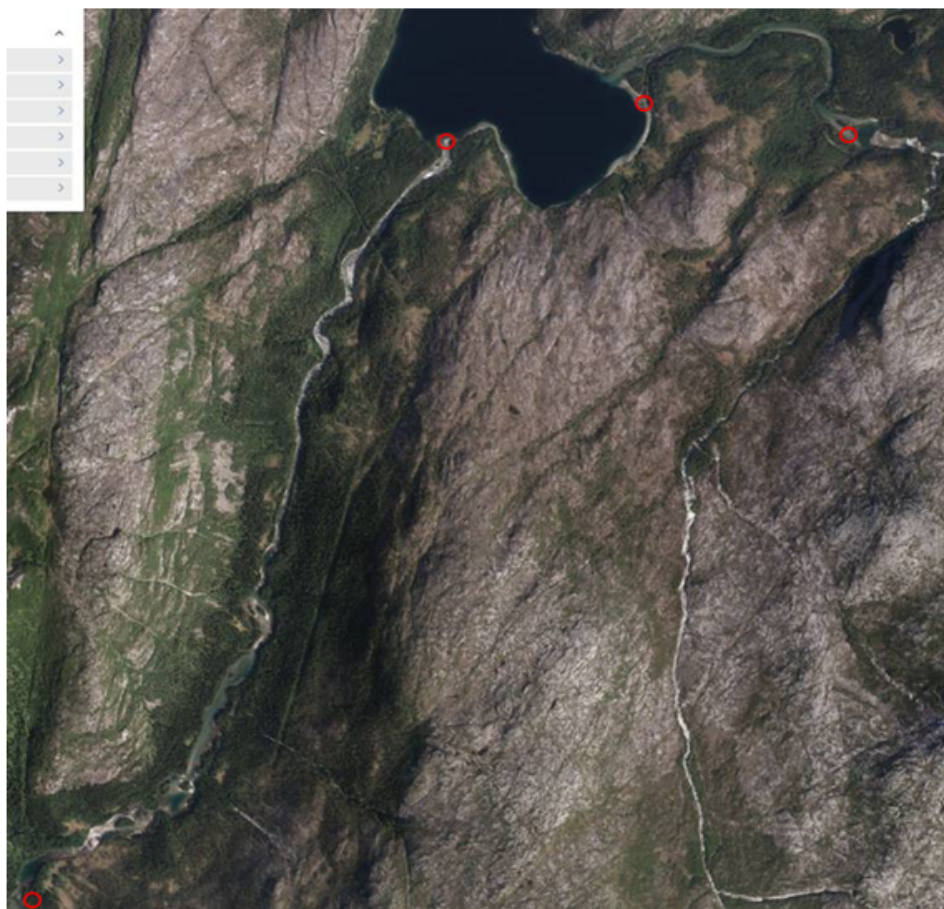
Denne avgjørelsen sendes også med kopi til respektive kommuner, Vevelstad og Brønnøy som tar stilling til behandling i forhold til motorferdselloven. Søker må selv avklare landing med grunneiere.

Søknaden

Skandinavisk naturovervåkning AS, ved Øyvind Kanstad Hansen har søkt om landing med helikopter ved Lakselvvatnet, Sæterelva og Lomsdalelva for å registrere og ta ut rømt oppdrettslaks i vassdragene. Det er rapporter om mye rømt oppdrettslaks i området («Lekarømming»). Fordi det haster med å få gjennomført oppdraget søkes det om å bruke helikopter. Søker opplyser at det ligger store arbeidsoppgaver knyttet til den aktuelle rømming, som sammen med væravhengighet knyttet til egnede forhold for registreringer (drivtelling) gir «uforutsigbarhet» i forhold til når personell kan bli flydd inn. Videre opplyses det om at det søkes om landing ved Lakselva og Sæterelvas utløp i Vevelstad og i Lomsdalen i Brønnøy. Det er lagt ved kart i søknaden:

Kart 1: Lomssdalselva – Brønnøy kommune

Kart 2: Lakselva og Sæterelva – Vevelstad kommune

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Lomsdal-Visten nasjonalpark/ *Njaarken vaarjelimmiedajve* og Strauman landskapsvernområde ble opprettet 29.05.09 og forvaltes av Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre.

Formålet med vernet er å:

Bevare et stort, egenartet og tilnærmet urørt naturområde.

Bevare det biologiske mangfoldet med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster, og kulturminner.

Sikre variasjonsbredden av naturtyper og store sammenhengende barskogområder i regionen. Sikre grotter og karstformer mot all skade og mot at det fjernes biologisk eller geologisk materiale fra dem.

Strauman landskapsvernområde og Lomsdal Visten nasjonalpark skal sammen sikre et helhetlig vern fra fjord til fjell på Helgeland.

Allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området brukes til reindrift.

Motorferdsel på land, i ferskvatn og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt i verneområdene. Dette står i verneforskriftenes § 3, punkt 5.1 (Strauman Landskapsvernområde) og 6.1 i (Lomsdal-Visten nasjonalpark). Det er ingen hjemmel i verneforskrifta til å gi dispensasjon for landing med helikopter for denne typen tiltak. Saken må derfor behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i Naturmangfoldloven.

Naturmangfoldlovens § 48 sier at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Søknaden må vurderes etter vilkårene om at det ikke må stride mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Disse vilkårene er kumulative, det betyr at hvis begge vilkårene er oppfylt kan forvaltningsmyndigheten vurdere om det skal gis dispensasjon eller ikke.

Alle saker som berører natur skal i tillegg vurderes ut fra naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Vurdering

Naturmangfoldlovens § 8 sier at vedtak som berører naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfoldet og virkningen på dette.

Lakselvvassdraget omfatter Sæterelva og Lakselva, Laksmarkvatnet og Lakselvvatnet samt tidevannsstraumen Strauman. Lomsdalen ligger på nordsiden av Velfjorden i Brønnøy kommune. Områdene er kartlagt i forbindelse med verneplan for Lomsdal-Visten, samt i forbindelse med forslag til verneplan for barskog i Midt-Norge. Opplysningene om naturmangfoldet er i hovedsak hentet fra disse (Miljøfaglig utredning, rapport 2004:3 og DN-rapport 1991-1), samt Naturbase.

I området Laksmarka-Sæterdalen finnes en del flatehogst av nyere dato. Dalførene er stort sett

grandominerte, men området inneholder også store arealer glissen og fattig furuskog, samt mindre løvdominerte skogpartier med blant annet spredte ospeholdt og små innslag av gråor-heggeskog. Området er hovedsakelig fattig med mye røsslyngskog og en del blåbærskog.

De mer avsides og høytliggende skogsmiljøene er gjennomgående eldre og mindre påvirket. Området innehar mange rike naturtypelokaliteter og er biologisk verdifullt. På sørsiden av Mølhusforsen er en lokalt viktig restbiotop av fuktig, gammel, granskog. Nedstrøms Mølhusforsen er en mudderbank som har blitt klassifisert som regionalt viktig, med funn av svartonekjuke som er registret som nært trua art i norsk rødliste. Lengre ned, på østsida av Sæterelva er et område med gammel boreal lauvskog. Ved Fallforsen er det en lokalitet med svært fuktig granskogsmiljø som har flere rødlistearter. Ved Lakselvvatnet er det registrert en rekke ulike ender, blant annet svartand som er registrert som nært truet på norsk rødliste. Ved Lakselvvatnet er det også registret fjellrype og skorpefyllav, som begge er klassifisert som nært truet. Norsk rødliste er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut i Norge (for mer informasjon se <http://www.artsdatabanken.no/Rodliste>). Områdene er også ellers rike på fugleliv. Det er registrert hekking av hakkespetter og området har en god storfuglbestand.

De skogrike delene av Lomsdalen består for en stor del av tung, kompakt og fuktig granskog, for en stor del temmelig rik, med innslag av kalkskoger og store arealer høgstaueskog. Rike sumpskoger inngår på flate partier langs bekkene. Berggrunnen er overveidene fattig, men noe rikere i et strøk med omdannede sedimenter som går gjennom den vestlige delen av området. Området ligger i naturgeografisk region nr. 39b (Nordiska Ministerrådet 1977). Mye av granskogen er svært produktiv. Bregnerik granskog preger store deler av området. Småbregneskog finnes på store arealer, men storbregneskog er vanlig på friskere steder, ofte i blanding urterik høgstaueskog. Gran er dominerende treslag, men en del furu står på skrinne mark. Gråor finnes i fuktige drag. Et stort parti består av høyvokst og godt sluttet granskog. Skogen bærer preg av tidligere tiders hogster, idet mesteparten av skogen er ensjiktet og "urskogselementer" (virkelig gamle trær, grov og sterkt nedbrutt dødved) i stor grad mangler. Spor etter plukkhogst som har pågått gjennom ulike tidsperioder er da synlig i form av stubber. Imidlertid er mye av skogen iferd med å hente seg inn igjen, og ganske store arealer har i dag dannet store mengder fersk dødved og stedvis ganske utpreget glennedynamikk og stor heterogenitet i tresjiktet.

Områdene brukes som reinbeite. I det omsøkte aktuelle tidsrommet pågår det også elgjakt i området.

Det er gode nok kunnskaper om naturmangfoldet, dette betyr at naturmangfoldlovens § 9, «føre-var prinsippet», ikke brukes i denne saken.

Det omsøkte tidspunktet for flyging er i en periode da det ikke vil ha negativ påvirkning for hekking/ynbling. Ut over forstyrrelse for dyreliv vil bruk av helikopter kunne forstyrre det allmenne friluftslivet. Den motoriserte ferdselen i området er svært begrenset. Det er gitt landingstillatelse for uttransportering av felt elg. Ut fra dette vurderes omsøkte tiltak ikke å gi en samla belastning på økosystemet som vil være til skade på naturmangfoldet og verneverdiene (naturmangfoldlovens § 10).

Naturmangfoldlovens § 12 sier at det skal brukes miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Lomsdalen ligger på nordsiden av Velfjord i Brønnøy kommune. Det mest hensiktsmessige utenom helikopter er båttransport inn til Børja og videre til fots inn dalføret. Dette vil være svært tidkrevende.

Det er tillatt å bruke motorbåt opp Strauman og på Lakselvatnet. I tillegg har nasjonalparkstyret tilrettelagt sti fra Aursletta til Storstraumen. Fra Storstraumen er det en gammel veg/sti opp til Lakselvatnet. Dette betyr at det er mulig å ta seg opp i området uten bruk av helikopter. Ferdsel opp med båt må imidlertid gjøres på flo sjø. Dette gjør at det blir en del begrensninger i når man kan komme seg opp til vatnet med utstyr. Det bedømmes derfor likevel til at bruk av helikopter vil gi det beste samfunnsmessige resultatet i dette tilfellet.

Naturmangfoldlovens §§ 11 er ikke relevante i denne saken.

Rømt oppdrettslaks er en trussel mot villaksstammen og således det biologiske mangfoldet i vassdraget. Villaksstammene i aktuelle vassdrag er vurdert som sårbare på grunn av svært små stammer. Uttak av rømt oppdrettslaks bedømmes som et tiltak som vil være positivt for bevaring av den lokale laksestammen i elva og dermed også det biologiske mangfoldet.

Med dette som bakgrunn vurderes ikke tiltaket å stride mot vernevedtakets formål. Med de vilkårene som er foreslått vurderes tiltaket heller ikke til å påvirke verneverdiene nevneverdig og nasjonalparkforvalter foreslår derfor at nasjonalparkstyrets arbeidsutvalg gir dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48.